

FA AZ ÉPÍTÉSZETBEN

Laukó Zoltán

Épületek, amelyek bizonyítják, hogy ha egy művészi vénával megáldott tervező, építész találkozik a fával, akkor lenyűgöző dolgok szülehetnek eme csodás alapanyagból. Az itt bemutatott épületek közül van, amelyik több mint 800 éves.

PREOBRAZSENSZKIJ- TEMPLOM, KIZSI

A székesegyház Nagy Péter sokkupolás katedrálisainak egyetlen ránk maradt emléke, mely 1714-ben, a svédek elleni északi háború (1700–1721) idején épült, az ország európai térhódításának foglalataként. Karéliában, az Onyega-tó közepén, a Kizsi-szigeten áll. Egy világszerte ismert, fából készült építészeti együttes, ami jó néhány templomból és más épületből áll. A kompozíció egyszerre merész és hűvösen kiszámított. A görögkereszt alakú alaprajz által bezárt épületmag nyolcszögletes keresztmetszetű, fölébe kettős lépcsőzéssel magasodik a nyolcszögletű tető, melyet a 22 hagymakupola közül a legnagyobb koronázza meg. Az ötszörös kupolasor Észak-Oroszország gúlatetőinek körvonalait követi. A hagymakupolák készítésénél első lépésként rövid gerendákat rendeztek el nyolcszög alakban, majd valamivel nagyobb nyolcszöveget helyeztek az előbbi fölé. Ezt addig folytatták, amíg a hagymakupola el nem érte a legnagyobb kiöblösödését. Ezután ismét egyre kisebb nyolcszögek következtek. Az egész szerkezetet úgy faragták ki fejszével, hogy finom hajlatokat érjenek el, végül befedték zsindeffel. A tisztán farönkökből, mindenféle szeg vagy fém alkatrész nélkül létrehozott alkotásnak a faépítészet terén nincs párja. A hajdani mester talán úgy vélte, műve örök életű lesz, ám a fából készült építmények előbb-utóbb mind rekonstrukcióra szorulnak. Az első restaurálást már 100 évvel a felszentelés után el kellett végezni. Ekkor – majd később is – vastámasztékokat helyeztek el a szerkezetben, az idők folyamán többször cserélték a tetőt, a

Preobrazsenszkij-templom, Kizsi

”

A törökvágási református templom Kolozsváron, a Donát úton található. A Makovecz Imre által készített vázlattervekből Müller Csaba készített kivitelezési tervet, az ő feladata volt a művezetés is. A templom megépítése tíz évet vett igénybe.

falak dőlését pedig teljesen új, fa- és kőalapozással próbálták megakadályozni.

Fotók: internet

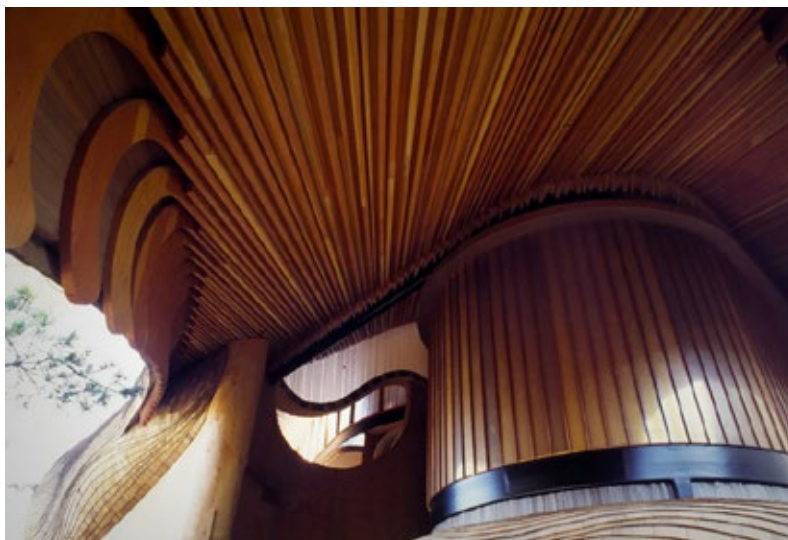
TÖRÖKVÁGÁSI REFORMÁTUS TEMPLOM, KOLOZSVÁR

A törökvágási református templom Kolozsváron, a Donát úton található. A Makovecz Imre által készített vázlattervekből Müller Csaba készített kivitelezési tervet, az ő feladata volt a művezetés is. A templom megépítése tíz évet vett igénybe. A templomot 2008. május 4-én avatták fel. A templom építőanyagai jellemzően természetes anyagok: fa és kő, az épület ezáltal harmonizál a természeti környezettel. A Makovecz Imre által képviselt organikus építészeti gondolatvilágának megfelelően, a templom belső terének hatással kell lennie az emberekre. A központi tetővilágításnak és a szószék középen való elhelyezésének köszönhetően, a hívek fizikailag és lelkileg is közelebb kerülnek az istentisztelet lényegéhez, mint a hagyományos elrendezésű templomokban.

1994–97 között tervezte a kolozsvári Donát úti, törökvágási református templomot. A faburkolatú épületet uralja a négy sarkán elhelyezett négy torony, csúcsos sisakokkal. A templom fő tömegét pedig egy kupolaszerű tér adja. A református templom építésénél felhasznált faanyag egy része a Hideg-Szamos völgyéből származik (de jelentős részét Makovecz Imre küldte adományként Magyarországról). Azt is szem előtt tartották, hogy az épületekben majdan történő események az emberek szellemi igényeit is

Törökvágási református templom, Kolozsvár

Price House, Corona Del Mar, Kalifornia

kielégítsék. Bármely épületnek, de főleg a templomnak erős hatással kell bírnia az emberekre. A Donát úti templom építészeti jellemzői közül megemlíteném a centrális térelrendezést – miszerint a székek szinte körbeveszik a szószéket istentiszteletkor –, valamint a templom közepén lévő tetővilágítást, mindezek révén az emberek fizikailag is közelebb kerülnek az eseményekhez, mint a régi alaprajzú templomoknál, ahol az istentisztelet a templom szentélyében zajlik, a gyülekezet pedig általában a templomhajóban foglal helyet.

Képek:

<http://www.kitervezte.hu/>

Kolozsvár - Törökvágási Református Egyház-köztség Facebook-oldal

PRICE HOUSE, CORONA DEL MAR, KALIFORNIA

Price Residence a kaliforniai Corona Del Marban. Megrendelő: Joe Price. Tervező: Bart Prince. A festői környezetben pompás kilátás nyílik a Csendes-óceánra. A villán semmi sem szokványos, s minden elem egyedi tervezés. A hullámos zsindelezés felrakása két évbe került a munkát végző ácsmesternek, hullámvonala a központi belső udvar úszómedencéjét fogja körül. A falak és a mennyezet oregoni fenyőből vannak, amelynek erezte tiszta, függőleges sávokban rendeződik széles boltívekbe. A Corona Del Mar a kaliforniai földrengésövezet kellős közepén található, s miközben Prince megvalósította az általa

megálmodott formákat, a földrengés fenyegetésével is számolt.

Fotók: internet

GOSTELI HOUSE

Az Alpok szélsőséges éghajlata megkövetelte az önellátást és ezzel együtt a helyi építőanyagok használatát. Szerencsére a heglánc túlevelű erdői – a luc, a jegenyefenyő, az erdeifenyő, valamint a vörösfenyő – bőséges építőanyagot szolgáltatott, amely a rönkházak építkezés nagy múltú hagyományát hívta életre. Az egyik homlokzatot a nagyobb hatás kedvéért gyakran beborították. Szép példája ennek a Gosteli-ház Ostermundigenből, melyet Benedict Gosteli emelt 1797 körül. A mázas cseréptetőzet csonkolt kontyolással végződik. A sé-

Gosteli House

les oromfal önmagában is lenyűgöző. A festett áblakok azt a benyomást keltik, hogy az épület valójában nem két-, hanem háromemeletes.

Fotók: internet

HEDDALI FATEMPLOM: NORVÉGIA 800 ÉVES MESTERMŰVE

Norvégia déli részén, Oslótól 117 kilométerre található az ország leg-

nagyobb és egyben egyik legrégebbi fatemploma Heddal városában. Évszázadokkal ezelőtt számtalan fatemplomot építettek fel Norvégia vidéki területein. A keresztény vallás a vikingkor után terjedt el az országban, ezért a XI–XIII. században rengeteg ilyen istentiszteleti helyet álmodtak meg. Történészek szerint a középkorban megközelítőleg ezer fatemplom lehetett Norvégiában, s további néhány száz Észak-Európa többi részén. Mára mindössze alig

30 maradt belőlük a norvégoknál, s egy maroknyi a világ más pontjain. A heddali fatemplom építési idejét nem lehet pontosan meghatározni. Az biztos, hogy az első írásos emlék 1315-ből származik, de egyes kutatások szerint az építkezésben már 1196-ban kivághatták az első fákat. ■

Fotók: internet

Heddali fatemplom

